

Драгиша Живадиновић
СВЕТА РЕЧ

Драгиша Живадиновић

СВЕТА РЕЧ

Издавачи:

Браничевско-стишка књижевна заједница
Удружења књижевника Србије
Библиотека „Србољуб Митић“ Мало Црниће

Е д и ц и ј а

Стишки књижевни круг

Књига XIII

Уредник:

Милисав Миленковић

2012.

Драгиша Живадиновић

СВЕТА РЕЧ

2012.

ПЕРНАТИ ПУЖЕВИ

ВЕЛИКИ ДАН (I)

Најсамотнији дан,
велики, највећи,
пресреће чежњу,
жеље, живот и вечност.

Речи, свете речи,
распршене у времену
неугледно стоје -
у песмама очи склопише.

Дрхти глас великог глумца,
баритон му у грлу птица ноћних
неутешно пишти,
запомаже и крвари.

ВЕЛИКИ ДАН (II)

Мајко, бела и хладна,
кроз твоје руке храпаве
грознице су текле,
таласе океана њима си хватала,
на длану твојем
муње су згасле.

Поред мене немо
неко је стајао
и сенка његова
покри твоје очи.
Његов корак, сапет,
потом се удаљи.

Невична у одори новој,
понесено и нервозно
њему ходиш.
Испред храма будућег машеш свима.
Збогом, збогом мати.

ДОШЛИ СУ

Дошли су они
са повезом на очима сјајним
и далеке поруке доносе,
од стопала крила им лепршају.

Уз нарикаче
сребрне струне оглувеше,
шарене хаљине,
жалопојке -
као да је око неке друге земље,
као да сам то већ видео.

ПТИЦЕ

Они су птице црне
преображене у црне мачке
чије длаке сјаје
и пуцкетају као угаљ.

Закопана су сећања њихова
у уским ходницима заборављених подрума,
а речи у псовке и церемоније претворене.

На врелом асфалту престонице
пресрећу старце што руке,
усред лета, на ватри греју.
Пресрећу младиће...

Изнад њих бели градоносни облаци
светлуцаве искре праве.
У облацима белим муње и громови
до златастих долина јашу
и зову њих
да на мачкама црним
чије длаке сјаје
и пуцкетају као угаљ,
дојезде.
И на столицама гвозденим
душе испусте.
Због изгужваних лица старца,
због младића који нестају
ако се у њих гледа дуже од трена.

ТРНЕМ ОД СТРАХА

Трнем од страха
да ће им се неко божанско биће
у сну осмехнути.
Јер, наново куле зидају увис
док им благи умор на колена пада.

Са дна погледа
проклињу их деца,
поцепани и неумивени.
Преклињу и проклињу
да им тело болно болује дуго,
да стреле отровне на њих падају,
да огњиште своје никад не виде,
да полуде.

Знају они,
поцепани и неумивени,
да ће се звезде наше
опет расклопити,
да ће им окови свевишњег
ноге и руке везати
кад се будућност усталаса.
Кад се усталаса...

ПЕСМУ САМ ЗАБОРАВИО

Бело је црно,
горе је доле,
лево је десно,
љубав је потрошена,
песму сам заборавио,
мршава година пред нама.

Истина је лаж,
реч је псовка,
образ је два прста,
небо је земља,
бог и шеширџија,
мршава година пред нама.

На рате ледник пуца,
узводно вода креће,
рибе уназад пливају,
у подне сунце заспало,
мршава година пред нама.

Стена је земља трошна,
у лику мом вештац игра,
а мене нема,
нигде ме нема,
мршава година пред нама.

ЛИТИЦЕ ПРОКЛЕТИЈСКЕ

Знам, литице проклетијска,
да низ лице своје слапове проливаш
горке као судбине грех
високе као око свевидно.

Знам, литице проклетијска,
да је вештац охоли
и последњег змаја
у теби самлео,
хранитеља и заштитника твога.

Ропћеш, литице проклетијска,
јер ти је воду бистру
овнујском спермом
и јарчевим мошусом
талас хорди помутио.

Литице проклетијска,
сад и око треће
невидљиви вид пресеће
не би ли се судбине грех
мојим именом звао.

ДНО ДНА

Зар нисте довољно
учинили зла?
Ви, безочни гробари
у искривљеном кавезу
душе своје.

Окружени телохранитељима корачате
и лет ластавица вас застраши,
дно дна сте дохватили
клетве вас у стопу прате.

Због вас су и богови
одлучили да онеме.

ПТИЦЕ ЋУТАЛИЦЕ

Низ литицу нему,
земљо моја,
распеван коров цвета.

На самом врху,
земљо моја,
неми орлови се гнезде
и младунце своје
уче да ћуте.

Белогрле птице,
жутокљуне,
оштрим кљуновима
дугорепу змију мрцваре
и ћутке, испод ока,
мене одмеравају.

И ти си,
земљо моја,
птицама тим невољно биће
и тебе ће, једнога дана,
на немој пољани мљацкати
и нећеш имати
сањани храм будућности.

КАД ПРЕ

Свечано сте одевени
скоро да блистате,
претешку свилу носите лако,
каткад мастило погледате хладно -
кад пре свикосте?

Сад жене туђе
отимете к'о плен
док колајне од злата
ваше тело красе.
Кад пре свикосте?

Шарене коње и палате шарене
у црвеном прамену маховине
мени нудите сад -
да вам пут покажем,
да профил лица вашег
у чудотворног младића претворим,
да се прекрстите.

У порти манастира напуштеног
уточиште тражим ја.

ВИ И МИ

Трчите ка ничем
и задихани ведрину престижете
док потонули још увек земљу траже.

Како срећу убоги да сретну
што је некад на стубовима
и киповима за вас далека била?

Пилони и манастири сиви
у нама као хиљаде година велики
са анђелима и девојкама заљубљеним
пруженим рукама још вернике причешћују.

А ви,
отвореном кладенцу леђа окрећете
и пред Богом умрљани
чист не љубите простор.
Мутанти сте с телом недуха
и лицем ђавола,
смрти сте близу
зато је и не видите.

ОНИ

За кило мяса
вола заклаше,
за чашу вина
буре просуше,
да руке загреју
пожар направише.

Сваког дана
проводе се славски
по авлији широкој
лелујају немо,
па кукају, запомажу -
комшије пожар гасе.

Они бивши,
они садашњи,
они будући.

МИЛОЗВУЧНА МОЛБА

Окађени простор мој
јесте небо само
јер ми одежду дедину
варвари љути
скинуше ласно,
јер ми језик матерњи
ћелаве сове опоганише.

Сад го и одвојен од главе корачам
и поспаног Творца
милозвучно молим
да ми перја анђеоска
на рукама израсту
како бих у простору окађеном
звезде похватао.

КАНДИЛО

Последњи угарак
храста вишелетног
у авлији мојој
нечастиви гасе.

Он, сјајан као жишка,
врда и врлуда
не би ли се у кандило претворио
да немоћи њиховој на издисају
косовски барјак покаже,
да тамјан православља
над њиховим главама замирише.

ДВОЈНИКОВО ОКО

Двојничово око моје види све -
и потурице нове родбине моје
који на бисту прслука
и опанка кожног са ртом
арнаутско име међу
и кад су пламеном костију
родбине моје
арнаути пород изгнездили
и кад су из туге наше
њихове очи сијале.

Све види
двојничово око моје.

КУЋУ ГРАДИЛИ

Кад су нову кућу градили
грлали су
грлатили
ровокопаче подмитили
зорама хукали
ноћима јаукали
крв бљували...

Кад су нову кућу градили
стару су порушили
до темеља
и мало ниже.

Из темеља,
из камена зеленца
жута змија измилела,
чувар кућа дедина -
нит куће
нит кућишта...

Само прашкаста прашина
сива прашина у небо...

Само црно црnilo,
само жуто жутило
креч и плева.

Насред куће порушене
стари шпорет још је врућ

као да се поново пали,
као да ровокопаче не види,
као да то није ништа.

Око њега
нови зидари руке греју,
у старом лименом лавору
воду подгрејавају
са промрзлих ногу
жуљеве да покидају.

Поново урлају и ударају
до бабиног ћупа у ћошку,
до лилавих ребара његових,
до дуката и босиљка.

Поделише,
продадоше,
растурише
до последњег,
до оног малог пробушеног
што се око гуше качи
кад се у свет пође.

Као усамљени стубови
порушеног манастира
сад димњаци стоје,
црне тице гнездо гнездују
за нове тичиће
и пород њихов.

На уморна рамена
нових градитеља

тице голошије
у јатима слећу.

Главу черече
и све у њој,
месо ружичасто
да кости забеле.

ЕПСКИ АПОСТРОФИ

КАД ЋЕ

Кад ће опет
велико и снажно бити,
кад ће поље
благе речи чути,
кад ће руже дивље
до цвета сазрети,
кад ће бујање
слика пролећних
у мени пролеће пробудити?
Кад ће?

НЕ ЗНАЈУ ОНИ

На Булином брду огањ се пали,
у утроби материној небо се зажарило,
покуљале воде дугобојне -
на Булином брду вулкани отворени.

Идем сакат ка врелини тој
бојажљиво као младунца лет,
као блудница својим паклом ходим
успут семе пољем развејавам
на леђима ми сломљен живот блед.

Пред очима забране и балвани,
жице бодљикаве на грудима,
у глави, на храпавим шакама мојим.
Не дају ми, не дају ми...

А не знају они да већ сутра
из пепела нови живот стварам,
да соковима својим
ужарену лаву гасим,
да душом својом
водама пут приметнем.
Не знају,
не знају они.

НЕМА ИГРА

Опори дан тоне
страховање,
самовање,
уздрхтало грање на кошави,
у ужасу
туђе куће тугују.

Сан од пене
незнано,
бесмислено,
гасне златни прах нарциса,
по месечини нема игра деце.

НИКО МЕ НЕ ЧУЈЕ

Једно гудало
хиљаде струна,
један јаук
милион жица,
у мом гласу даљине јече.

Нико ме не чује,
само се звери
дозивају и гризу.

ЦРВЕНО

Из корења
крв извире
низ тугу начету
отиче до људи -
маховина црвена,
магла поцрвенела,
небо црвено,
нигде црвенила.

СЛИКАМ

Сликам градове беле
који не постоје
и душу своју
одевену у небо
не би ли речи јаке
ноћ упалиле,
не би ли се светлина
наново родила,
и била свечана
као око слепога,
као душа хлебна.

СТРАДАЊЕ ДВОЈНИКА

Шарени змај
у небу врућем
двојника мог
у тишини черечи.

Све се претвара
у гараж и пару,
ни безбројна сунца
ништа му не могу.

Ја,
у божанству све црњем,
црвену сузу
на длану прекрштавам
и хватам прво сунце
до кога могу да допрем.

МОЛБА

Испред постеље мучитељке
огледало избегавам
да у њему јасно видим
како љубави нема више,
како заробљене слике бледе.

Свог унутарњег младића
у неизрециви цвет осмеха претварам
и молим га да ћути
и чува тајне напуштене
кад ја не могу.

Ја,
по беспутној планини осећања ходим,
док ужаси у мени
по пределима страсти играју.

Зато осмехе будуће молим
да занесеност у равнодушност творе,
а нове љубави
у срцу почивају
и грцају, грцају,
док ја непомичан стојим

СМЕМ ЛИ

Из мене се ледник
топи и прелива,
а све ми је
бекство и лет.

Смем ли расутој лепоти
још увек да се дивим,
смем ли тишини што гризе
у ђинђувама ноте да подарим.

ЗАШТО

Звездо моја,
зашто ти баш сада
онај тамни облак
чело прекри,
зашто ти баш сада,
док те гледам,
узима сјај девице?

Сад,
док поспану децу
на туђим грудима усправљајем
сад,
док им цвркут далеких птица дозивам,
док им режање дивљине опонашам.

САМО ПОСЛЕ

Само после позне олује,
само после облака градоносних,
само после киша модрих,
слободно и дубоко
ведрина дише.

Тад ливаде предвече
на руке моје мајке миришу,
тад звезде земаљске
удаљене планете греју,
тад ја судбину
у чвор везујем
и од тренутка до тренутка
поново живим.

ШТА ВРЕДИ

Шта вреди месецу и кад сија
кад сунце није,
шта вреди сањивој вечери
кад дан није,
шта вреди развигорцу
кад кошава није,
шта вреди киши јесењој
кад летњи пљусак није,
шта вреди Микеланђеловом Мислиоцу
кад као ја није.

ТЕБИ, ЧОВЕЧЕ

Паклени кругови
у теби сазревају, човече,
док провалијом новог века
у крвавој руци сабљу носиш.

Твој чамац, малени,
само ветром неба може да плута.

Теби, човече,
љубав подлих је мила,
част издајица
и лопова ћар.

Твојих спасилаца
Бог нека те спасе,
злочинаца храбрих
и слуга умиљатих.

УЗАЛУД

Узалуд ветре са Карпата,
са севера и мора,
јер све што је могло доћи
остари одавно
и све што ћеш ново донети
носи терет даљине прадревне.

Зато унутарње ткање моје
зелене смираје чува
док ми вештац седи
венац смоквин
око велике главе плете.

УНУТАРЊИ ЛИК

Унутарњи лик свој
нетремице гледам
и видим слике,
предеде самотне,
у којима уплашено тиче
сопствену кућу разваљује.

Видим даљине,
путеве око малог прста савијене,
цвет осмеха на рукама белим,
звезде падалице на причешћу.

Видим ужасе како пресијавају
и отичу кроз кањоне сиве и неме
у нади да ће се тропољно време наћи
у коме је осмех успомена,
а будуће небо лица усхићење.

РАСПРЕДАМ

Распредам стара пролећа и јесени
што се кроз брујање ветра калишког
у лету и бекству дозивају.

Тамо љубави беху
слатке као шира јесења,
тамо страст бејаше
врелија и од лаве вулканске.

О, музико, тишино слика,
осећања у чулни предео заљубљена,
најприсније моје
из мене напоље куљаш.

Као друга страна ветра,
као ново привиђење у ноћи
као месец кад се у лице своје загледа.

ЧИЈИ СИ

Чији си ти, копице предака мојих,
кад си сунца зраке у снопове везао
док ти табани црвени од шибања бриде.

Знам кад ти све беше само дах
и кад си многе вере са себе спирао
не би ли грбав
у сну на мукама
пут небеских висина узлетао.

На вену аорту
сад пијавице мећеш
како би црну крв
из тебе пролиле.
Црно црнило
из главе главате,
не би ли из помрчине младе
наново узлетао.

ПРИЈАТЕЉУ

Од доброте твоје
још увек ми зуби трну.

Зашто ме из колибе накривљене
у поноћ дозиваш,
зашто ми жишке
са кућишта гаравог
опет распаљујеш,
зашто ми свеће
по црквама гасиш?

Зато свеце молим
с икона да сиђу
и из песама младих
занабек те избаце.
Да те залече.

ПАКЛЕНИ КРУГОВИ

А ЈА ЖИВ

Каменим и пламеним речима
са главе главате круну скидох
док киша љубави у њој ромиња,
пљусак и непогоде.

Све капије, мислих,
љигаве од кише обојене,
мојом су трећом руком затворене,
а оне су биле само степенице суновратне.

До труба вечерњих,
до раскопчаних ребара,
до трагова прашине небитне.

Планине и богови
свилене репове скривају
(да их не загризем),
иза алине главе вео дижем
и златни конач тражим
да весло закрпим.

Сад сунчево сукно
плава смрдуља тка,
црвене жаоке у мени, ред по ред,
а ја жив.

У ТЕСНОМ ЈАЈЕТУ

Шетам долином отворених уста
змија отровних,
пирана зелених
и окруњених зуба коња штајерца.
Круже опипљиве авети.

У још увек живим дроњцима
на кожи мојој
весело се надам
да ћу опет
над морем које песак засипа
као галеб полетети,
да ће пошумљена небеса
у мени проклијати,
да ћу уже живота
као чаршав на цеђењу
до хиљаду миља и векова
ласно продужити.
Како је тесно јаје моје.

ЗИДИНЕ КАЛИНГРАДСКЕ

У зидинама Калининграда
апострофи епски
паучином и мемлом прекривени.
Око њих слепи мишеви
неутешно пиште,
од таме што очи притиска
и они обневидели већ.

Из писма старог
на пергаменту сивом
што га на стубу калинградском
голошије черече
у крило моје слова испадају.

Ја их кријем
да се бекавицом похвалим
и небеским дверима
бар строфу поклоним.

Губава и неписмена родбина моја
апострофе шиба,
писма пали,
словима се задављује -
дворце гради.

ЧЕМУ СТРОФЕ

Кад лице обала сунчаних
у мени засија,
кад се у латицама кашмира
мени медена младост оснажи,
тад слушама како ветар
песму испевава,
тад зора у мени заплаче,
тад тишине златне
као греси и казне
у мени заиграју.

У стиховима
различитим од ваших
тад тугу
прстима пакујем
и строфе несавршене
као тајну
просјацима нудим.

БИСЕРИ БЕЛИ

Бисери бели
у шаци мојој весело играју,
док их очи моје буљаве
у сновима тица бескрилних
по плочницима самоће,
без адресе,
тајанственим лепотама нуде.

Да се множе,
да се не спале,
да се мојим
временима врате.

СОКОЛОВ ЛЕТ

Ноћима бесаним
уморним крилима
тице беле мене грле.

Тицо предводнице,
као ти хоћу да певам,
јер од мене више љубила ниси
и красоте лета твог
само су сенке
соколовог лета мог.

КАНДИЛО

Последњи угарак
храста вишелетног
у авлији мојој
нечастиви гасе.

Сјајан као жишка
врда и врлуда
не би ли се у кандило претворио
да немоћи њиховој на издисају
косовски барјак покаже,
да тамјан православља
у њиховим
душама замирише.

ОКО ЉУБИЧАСТО

Главо моја,
као камен проклетијски
у жабокречини век векујеш,
са шибљем и ћутањем другујеш,
док руке моје и ноге
у траве неникле
неспретно увијаш.

Главо моја,
како да међ сенкама, тамо,
храпави сан истине испричам.

Али,
коме љубичасто око поверљиво
на глави твојој
главо моја,
кад се чемеру
пред смрт заклињем,
кад ћу у модроме
још модрије наћи.

ЧЕЖЊА – ПРИВИЂЕЊЕ

Дајте ми музику
свирачи – трубачи
да сва пролећа у суво лишће,
у глогове цветове посадим.
Дајте ми недра ваша
да на њима
ђердане горског певања окачим,
драгуљне огрице,
што ми чежњу и привиђење
руменим пољима вратише.

ШУМО ЉУБИЧАСТА

О, шумо љубичаста,
детињство моје
у сину нерођеном,
коме пламен
на моје чело бацаш,
коме у игри гордој
пород замајаваш?

Још родио се нисам,
шумо љубичаста,
а у будућем пламену твом
зелене зоре наслућујем
загрљене сунцем
и венчићима златним.

Још кад би бескрај тај
и мене у мукама опио.

ВИДИШ ЛИ

У кревету моме
троглави кондор спава,
троглави кондор
са по ока три.

Поред њега лежим,
лежим и сањам:
зашто месо вруће
у моје очи склањаш,
зашто дане некрштене
некрштеном сунцу нудиш?

Зар не видиш,
веђо накострешена,
да кљуном својим
сироте свице гасиш,
лет ластавица плавих
и човека узвишеног?

ЖУТО ПРИВИЂЕЊЕ

Јутрос сам
са фотографије на зиду
тромо ноге на земљу спустио
пожутео од хартије времешне
са флекама по рукама и лицу.

Пожутела поља посматрам,
без крила тице певачице жуте,
неми људи жути.

По телу ми
пужеви голаћи жути
пожутелу дугу сликају -
у грозници дрхтим
и неспретно се
пожутелој фотографији
брже-боље вратих
да на њој вечно живим.

УМИРАЊЕ РОСЕ

Жедан, усред реке,
умирање росе гледам
и недам јој
да у првом сунца зраку
блиставе очи гòре
предамном угаси.

Јер, тужне зенице лишћа,
после,
само се сјају месеца трудног
и умилној сени његовој
и трећем оку надају
да у времену
које суза нема
стабло њихово бело
у развигору
несанице врате.

ХРАСТ И ЈА

По напуклом плоду храста повећег
необично корачам хитро,
а не знам, умоболан,
да у његовом расту дивљем
зелени сјај у пени цвета,
да је жубор живота његовог
дужи од погледа мог,
да и корен његов прсте има
и да ме невиног
као јастреб голуба несмајног
ноктом прста заклати може.

ТУЖНЕ НЕСАНИЦЕ

Вратите се, несанице тужне,
макар,
да у митарењу вашем
и поворци нарикача
опет весело
љубавима певам
и пријатељима чудним
што жице виолске
у грлу њиховом
већ немоћно трепере.

Макар те несанице
вратите се мени.

САМ УСРЕД РИМЕ

Како сам усред росе жедним,
како сам у рими песме тугујем.
Појавите се бубњеви даљине,
брезе младе сок ми
на усне пролијте
да њиме корење младо
неиспеваном строфом уврежим,
да изненадни ока сјај
у загрљају мајке
сузу заустави.

МОЋ МИ ДАЈТЕ

Свевидњи, моћ ми дај
да снагом песме младе
вече пресвучем,
да облацима црним
и муњама планинским
репове повежем.

Да ђердан
боја најлепших
око врата поново метнем,
да зрно травке калиштанске
опет проклија,
да нејак, тако,
увелим цвећем дивљим
сопствени гроб украшавам,
јер,
ко ће други.

КАД БОГОВИ

Кад богови душу изгубе
и долинама српским
иње прозврца,
у прстену девице нововенчане
и мрезгу ока
душе наборане
бојом купина засјаје
а тад дете на путу
са гранчицом глога
у загрљај
искиданих муња мећу.

ЗА МУТАНТЕ

Вас мутиране
и камелеонски одевене,
у суви глогов чвор
рођене сестре моје
хоће да вежу.

Да вам голуба лет,
небо звезданије,
песма неизговорена,
шапат девице стишке,
жубора глас
и ока жар
никад не залепрша,
никад не разведри,
никад не римује,
никад не умиљава,
никад не чује
и никад не засјаји.

ЗЕМЉА МЕ ЧУЈЕ

Свевишњи,
како цвет у себи
још једном да расцветам,
како певања глас
још једном да извијем,
како роју пчела
у глави мојој
кошницу да дам?

Земља ме чује,
ал' како, Свевишњи,
са тобом ствари стоје?

ПТИЦО, ПЕВАЈ СВИМА

Ватрене муње
велики храст мој
до табана његових
и зараслих дубина још
изгубљену тајну запалише.

А у њој,
само кад би муње знале,
столетни ђердани
златној девојци око врата,
жуте странице Андрићевих књига,
око прста ватре поломљене,
а греју,
песме моје
што хоће да прсну...

Певај, птицо,
на запаљеној грани храста,
јер ће, можда,
из мастила црног
песму циганке беле
и на мом гробу срицати,
птицо, певај свима.

ПОЛУСАН

Кад сам се већ пробудио
видех да сам у ритама и блату.
По лицу ми бубе црне,
у шакама иловача масна.

Киша је ромињала
и до првог брега дођох четвороношке.
Испред мене равница жута,
а напред ње планина бела
већа од највећих.

Призор је био нестваран:
око стења белог
у исти мах муње лилаве
и велико сунце што пече
и јастребови брзи
и јато голубова белих.

Кад ће јутро?

МЕНЕ КАМЕНОМ

Тело су ми до грла,
до главе црне закопали.

Сад њу камењем проклетијским,
стрелама отровним у потиљак,
у чело високо,
у око криво.

Вришти мисао у глави главатој
хоће из лобање тврде
на пут далеки,
тамо до Кипа слободе,
до зиме сибирске,
до Нила и Еуфрата.

Зуби ми испадају,
мене каменују,
језик ми канапом
од јуте црвене везали,
сасирена крв
браду ми обојила
па груди раздрљене
од туге до срца пуцају,
до срца огњооког.

ПРЕСВЛАЧЕЊЕ ЈУТРА

НА ЛИРИ

На лири ми
самотну ноћ
девојачки прсти дирају,
из понорнице хладне
далеки градови извиру,
човек слепи трећим оком гледа.

Њен лик саткан од даљина,
очи њене појудом се диче,
осмех њен
големим звездама проткан,
у мени ничу,
цветају
и умиру.

Шта беше оно шаптање,
купачица усред шуме посребрене,
румени сан на дугином репу?

НЕМА ДЕВОЈКА

Отворених уста даљине дозиваш
укочене вилице, укочени снови,
благо клизе очи десно и лево,
страст на лицу твојме.

Промиче плач, промиче осмех,
блажено и бљештаво дрхтиш,
кроз звоно стењање бруји,
страст у телу твојме.

Нема девојко,
црвене падалице,
змијо вртирепко,
наврли млазе мој,
срце моје,
сило пролистала.

ОСМЕХ

Сад знам -
пролазник сам несмајни,
љубавник без покајања,
а песник сам твој.

Дах ветрова хладних
на длановима твојим
прашину љубави развејавају.

У фебруару овом
снег ти шарене хаљине
улепшава
сунце ти стидљиво
у очима блиста
поглед ти је сањив
душо, љубави,
пробуди се, молим те.

За касно, за ноћ,
за сове гушне,
за ласте виолетне.

Али осмех,
осмех твој,
на нас ме подсећа.
Можда и нећеш да одеш?

ЖЕДАН

Да ли си некад
лагано умирала,
онда кад си знала да твој није
и кад те утрнуле траве
штипају за прсте,
кад воде беле
у бојама пролећним
у теби певају.

Да ли си умирала
у ледујавој песми ветра,
у свиленим очима неба.

Да ли си умирала
у снази потока дивљег,
у пени његовој
кад се обале трошне
у латице калопера,
зумбула и никсице
у бисер тварају.

Да ли умиреш
кад са посечених бреза
туга гласно капље,
кад горске тице
јасно јутро пресвлаче,
кад песме жутокљуне
окате књиге прелиставају?

Знам ти коначишта немаш,
само ти моје стихове не читаш,
па зато и не знаш колико те и
песмама љубим.

ЛЕПОЈ ЖЕНИ

У прелепој глави твојој
раскошни цвет зеница се жари,
отекле груди на две круне сличе,
провидни слапови
на бедрима твојим.

Певаш очима,
сликаш грудима,
бедрима говориш.

МОЖЕШ ЛИ

Можеш ли седећи на својој дугој црној коси
у мени проклијати?

Сада кад не знам
у чијој се кући будим,
кад у сликама манастирским
само твоју сенку видим,
кад се несмајно
туђим шакама
туђом плевом покривам.

С руком на очима
у око хоћу да се претворим
да иконостасе видим
дим и вукове
који блуд нису видели.
Видим пањ без главе
и златну круну
на глави мојој.

ТАМО НЕГДЕ

Само ме у извору дивљем
и слаповима хладним
невино наслутити можеш.

Тамо где ветар ојужни
са бреза блиставих
жутих прахом
незаоране бразде плоди,
тамо где самоникла гора
још увек сама пева,
тамо где људи не иду.

КАД ВАТРА ВАТРИ

Пијавице црне
на црној аорти твојој
црну крв халапљиво пију.

Вашке и буве црне
по телу ти модре ожиљке праве,
мишеви и пацови сури
у стомаку твом гнездо направише
да ти за рођендан мој
као у лету дивљем
стршљенова жутих
изгубљену књигу донесу
и из прса мојих
ватру из ватре.

ИГРА СА ВИЛАМА

Кад ја са вилама
јутарњу игру заметнем
и извор дивљи
латицама божура искитим,
кад судбина
руку под руку
у киткама с песником пође,
тад ја,
Циганко љубичаста,
шарени ћердан
око неба увијам
и сунце са месеца младог свлачим
не бих ли се опет,
са тобом,
у ветру дивљем
поново топио.

ЧЕМУ КЛЕТВЕ

Луде страсти
у мени утрните,
свирачи ноћи
бол ми свирајте

Не желим више
пресвлачење јутра
у хаљинама шареним
и песмама цветним
румене тајне
ноћима да кријем.

И не желим,
баш да ти кажем,
да игра игру сврати
и речи љубавне
по тици писмоноши
до тебе дођу.

Чему клетве сада?
Певај миловању бившем,
певај!

ЗРЕЛА И ОДНЕГОВАНА РЕЧ

Песник, прозни писац и новинар Драгиша Живадиновић после књиге прича КАОБИЉСКЕ ВАТРЕ и књиге песама СНОВИДЉЕ, ево опет се јавља и оглашава поезијом сложеном под насловом СВЕТА РЕЧ. И одмах треба рећи да је ова поезија делом у дослуху са предходном песничком књигом, али и толико од ње другачија. Не, она не кида све оне нити које тематику ове две књиге повезују, али их чини у разликама довољно уочљивим, мада се до тог закључка долази не само упоредним читањем и анализирањем, већ понирањем у биће, срж и суштину онога што је изазов песнику и био и, на свој начин, остао. Те нити истовремено и јесу она граница која две песничке књиге истог аутора чине и сродним и различитим.

То што је песник сном видео и наслутио, а потом забележио у песничкој књизи СНОВИДЉЕ, јесте из тамних предела памћења и предања, са нескривеним и разуђеним нервом трагалачког жара и страсне жеље да се пронађе и означи, да се разазна, идентификује и обзнани оно што јесу корени и жале ововременог трајања и опстајавања. Наравно да то јесте запретано и у легенду и у веровање и у обичаје и у све оно што чини и уклетост и узнесеност човека, људи овог поднебља.

Наравно да није реч о фолклорно препознатљивом амбијенту, већ је то дубински снимак који залази и проналази оне усудне детаље који јесу били и сада опет судбински одређују и сам смисао живљења и његове понорне претеће изазове. А од њих се не може ни побећи, нити се они могу мимоићи.

Ако је то поетска земљописна карта којом се креће Драгиша Живадиновић, а ја сам уверен да јесте, онда је неминовно да он ту и остане заточен, али и изазван да по њој даље трага и проналази рудно поетско богатство, а понекад и да наслути неке крилате и златоносне клице и жице које воде истовремено и у дубину, али и уче да се поузданије препознају и прецизније одреде и међе и правци живота. Доследан, одан и скоро заклет насловом и задатком СВЕТА РЕЧ, он врши рационалну објективизацију својих мисли, слика и асоцијација. Уместо (пре)јаких речи, насилног грча и неуверљивих, нејсних кованица, одједном, скоро неочекивано, али логично, Драгиша Живадиновић проговара стишано, контемплативно и, зашто не рећи, мудро. Зрелим и однегованим речима, прекаљеним и у искуству и у доживљају он твори уверљиву поетску целину, у којој нема прескока или танких места. Његов песнички газ је одмерен озбиљношћу намере и мисли да се сазнато саопшти. Газ, сличан широкој и пловној реци која на својим таласима одржава и теше товари и плодносније бreme.

СВЕТА РЕЧ је промишљено компонована књига, сложена од стихова и песама који се међусобно, као на каквом веженом платну, складно употпуњавају и међусобно дограђују. Јер, често у једној песми нешто наслућено, одједном се у наредној разлиста, процвета, оплоди. Од оне кантилене свијене успоменом на мајку до вилинских ћердана небом разасутим, развија се ова поетска каскада у којој се гради и разграђује она судбинска кућа, довољно чаробна и довољно уклета. Он не моралише, али испреда једну убедљиву мелодију морала у којој се и иронично и саркастично вреднују, али и поништавају они који то, по предачкој линији, заслужују.

Драгиша Живадиновић није малодушан, ни поражен. Његов глас је довољно горак и искрен када борилачки, а не резигнирано, пева:

“Нико ме не чује,
Само се звери
Дозивају и гризу”

Може бити да ће се овај чемерни позив улисти у читаочеве мисли, буде ли у њима препознао ону снагу борења за чистоту живљења и узвишено поштовање човека и људскости. Ова поезија и ту битку војује. Не без разлога и не без успеха.

9. новембар 2011.

Драган Јацановић

Драгиша Живадиновић, СВЕТА РЕЧ РАСКОШАН ПЕСНИЧКИ ИЗРАЗ

Стара народна мудрост каже: „Пева ко сме, а плаче ко мора”. Њоме је речена суштина песме и бит поезије. Драгиша Живадиновић је песник који зна, хоће и сме да пева. Најновија збирка песама СВЕТА РЕЧ је најбоља потврда тога. Песник се у свом стваралаштву враћа речи, њеном универзалном значењу и космичком зрачењу. Он се враћа оној светој речи у Светом писму, која беше у почетку, и која беше у Бога и од Бога и кроз коју поста све што поста и постоји. Срби су народ који још увек верује у реч и на реч. Драгиша Живадиновић дубоко познаје снагу речи, снагу која може и да васкрсне и да уништи. У песмама он трага за правим речима препуним вишезначја, које су често запретане дебелим слојевима заборавља. За њега је песма река речи, река која носи и односи, која никада није иста, река која када потекне не може да стане све до ушћа у море где се спајају небо и земља. Његове песме могу бити попут планинских потока кратке, пенушаве и неукротиве, или и попут великих река епски широке, митски дубоке и снажне попут олује. Песник врло добро зна и осећа да „Тиха вода брег рони” и да једна по једна кап камен тврди раскрави. Зато стрпљиво и неуморно бира и слаже реч по реч, стих по стих.

Драгиша Живадиновић је песничку књигу „Света реч” приредио у облику четири песничке руковети, назвавши их: Пернати пужеви, Епски апострофи, Паклени кругови и Пресвлачење јутра. Сами наслови указују на јаку митску симболику и песникову трагања за дубоким праисконским

коренима. Оригиналан и непоновљив по раскошном песничком изразу, Драгиша Живадиновић пева о савременом тренутку живота, маестрално га осликавајући на универзалној и ванвременској људској равни. Он пева о птици и храсту, о сунцу и роси, о оку и листу, као вечитим космичким симболима, налазећи у њима део своје песничке душе. Песник види дубље и даље, он не познаје и не признаје границе, он воли и моли, и спомиње и опомиње. Он пева неуморно, понекад тихо и осећајно да не пробуди сунце пре вакта, понекад громогласно да не успава муњу. Драгиша Живадиновић живи за песму и кроз песму. Свака строфа, стих и реч су део његове душе и откуцај његовог дамара. Он не робује форми и канонима. Он пева слободно попут птице, нижући бисерна зрна речи у свете ниске песама.

Неуморан у стваралаштву песник ову збирку завршава маестралном песмом „Чему клетва”. Њена последња строфа:

„Чему клетва сада?
Певај миловању бившем,
певај!”

представља мото целе књиге и незадрживо нас враћа на њен почетак да је изнова читамо. Та строфа је можда и лични кредо самог песника Драгише Живадиновића.

САДРЖАЈ

ПЕРНАТИ ПУЖЕВИ

Велики дан (II).....	8
Дошли су.....	9
Птице.....	10
Трнем од страха.....	11
Песму сам заборавио.....	12
Литице проклетијске.....	13
Дно дна.....	14
Птице ћуталице.....	15
Кад пре.....	16
Ви и ми.....	17
Милозвучна молба.....	19
Кандило.....	20
Двојничково око.....	21
Кућу градили.....	22

ЕПСКИ АПОСТРОФИ

Кад ће.....	27
Не знају они.....	28
Нема игра.....	29
Нико ме не чује.....	30
Сликама.....	32
Страдање двојника.....	33
Молба.....	34
Зашто.....	36
Само после.....	37
Шта вреди.....	38
Теби, човече.....	39
Узалуд.....	40

Унутарњи лик.....	41
Распредам.....	42
Чији си.....	43

ПАКЛЕНИ КРУГОВИ

А ја жив.....	47
У тесном јајету.....	48
Зидине калинградске.....	49
Чему строфе.....	50
Бисери бели.....	51
Соколов лет.....	52
Кандило.....	53
Око љубичасто.....	54
Чезња – привиђење.....	55
Шумо љубичаста.....	56
Видиш ли.....	57
Жуто привиђење.....	58
Умирање росе.....	59
Храст и ја.....	60
Тужне несанице.....	61
Сам усред риме.....	62
Моћ ми дајте.....	63
Кад богови.....	64
За мутанте.....	65
Земља ме чује.....	66
Птицо, певај свима.....	67
Полусан.....	68
Мене каменом.....	69

ПРЕСВЛАЧЕЊЕ ЈУТРА

На лири.....	73
Нема девојка.....	74
Осмех.....	75

Жедан.....	76
Лепој жени.....	78
Тамо негде.....	80
Кад ватра ватри.....	81
Игра са вилама.....	82
Чему клетве.....	83
Милисав Миленковић, ЗРЕЛА И ОДНЕГОВАНА РЕЧ.....	85
Драган Јацановић, РАСКОШАН ПЕСНИЧКИ ИЗРАЗ.....	88

Едиција
Стишки књижевни круг
Књига XIII

Драгиша Живадиновић
СВЕТА РЕЧ

Издавачи:

Браничевско-стишка књижевна заједница
Удружења књижевника Србије
Библиотека „Србољуб Митић“ Мало Црниће

За издавача:

Милисав Миленковић
Зорка Стојановић

Уредник:

Милисав Миленковић

Штампа:

Штампарија Стојадиновић
Петровац на Млави

Насловна страна:

Eugène Delacroix - Грчка издише на рушевинама
Мисолонгија

Тираж: 300

ISBN: 978-86-87003-20-0

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-1

ЖИВАДИНОВИЋ, Драгиша, 1947-

Света реч / Драгиша Живадиновић. - Мало
Црниће : Библиотека "Србољуб Митић" :
Браничевско-стишка књижевна заједница
Удружења књижевника Србије, 2012 (Петровац
на Млави : Стојадиновић). - 96 стр. ; 21 cm.
- (#Едиција #Стишки књижевни круг ; #књ. #13)

Тираж 300. - Стр. 85-87: Зрела и однегована
реч / Милисав Миленковић. - Стр. 88-89:
Драгиша Живадиновић, Света реч раскошан
песнички израз / Драган Јацановић.

ISBN 978-86-87003-20-0 (БСМ)

COBISS.SR-ID 188583436

